

PLATFORMA

za učešće delegacije Vlade Crne Gore, koju predvodi prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, na 6. Svjetskoj nedjelji naučne frankofonije, koja će se održati od 12. do 15. oktobra 2026. godine u Agadiru, Kraljevina Maroko

I Opšte informacije

Na zvanični poziv rektora Univerzitetske agencije frankofonije prof. dr Slima Khalbousa, delegacija Vlade Crne Gore, koju predvodi ministarka prosvjete, nauke i inovacija, prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović, učestvovaće na 6. Svjetskoj nedjelji naučne frankofonije. Ovaj međunarodni skup održava se od 12. do 15. oktobra 2026. godine u Agadiru, Kraljevina Maroko, pod pokroviteljstvom Njegovog Veličanstva Kralja Muhameda VI.

Univerzitetska agencija frankofonije predstavlja centralnog i zvanično priznatog operatera Međunarodne organizacije za frankofoniju u oblasti visokog obrazovanja, nauke i istraživanja. Osnovana 1961. godine u Montrealu, Agencija je danas najveća globalna mreža visokoškolskih i naučnih ustanova, koja okuplja više od 1.000 članica rasprostranjenih u skoro 120 država širom svijeta. Agencija neposredno operacionalizuje strateške smjernice i odluke koje usvaja Konferencija šefova država i vlada francuskog govornog područja u okviru Međunarodne organizacije za frankofoniju. Glavna misija Agencije usmjerena je na pružanje sveobuhvatne podrške univerzitetima i istraživačkim centrima, razvoj obrazovnih inovacija, jačanje zapošljivosti i preduzetništva mladih, digitalnu transformaciju te podsticanje međunarodne naučne saradnje radi održivog društvenog i ekonomskog razvoja.

U decembru 2016. godine. Univerzitet Crne Gore postao je član Univerzitetske agencije frankofonije što predstavlja priliku za studente i nastavnike da učestvuju u međunarodnim projektima, da iznesu predloge za zajedničke inicijative i da dalje promovišu francuski jezik kao sredstvo komunikacije i razmjene.

Šesto izdanje Svjetske nedjelje naučne frankofonije u Agadiru nosi izuzetan strateški značaj jer označava formalni početak primjene nove četvorogodišnje strategije Agencije pod nazivom „Strategija 1+3” (2026–2029). Prva godina implementacije (2026) koncipirana je kao ključna tranziciona godina usmjerena na strukturnu transformaciju organizacije i usvajanje otpornijeg ekonomskog modela, prilagođenog savremenim izazovima i promjenama u javnom finansiranju međunarodnih organizacija. Istovremeno, rad, zaključci i usvojeni dokumenti sa Svjetskoj nedjelji 2026 u Agadiru poslužiće kao direktan naučni i institucionalni doprinos predstojećem 20. Samitu Frankofonije pod okriljem Međunarodne organizacije za frankofoniju u Pnom Penu, Kambodža.

Na skupu u Agadiru očekuje se učešće preko 20 ministara nadležnih za visoko obrazovanje i naučnu, više od 60 donosilaca odluka visokog nivoa (rektori, predsjednici univerziteta, direktori istraživačkih instituta), kao i više stotina profesora, naučnika i studenata iz svih krajeva frankofonog svijeta.

II Značaj učešća

Učešće crnogorske delegacije na 6. Svjetskoj nedjelji naučne frankofonije je od velikog značaja u smislu ulaganja napora da se u konačnom dobije status pridruženog člana u Međunarodnoj organizaciji za Frankofoniju u kojoj Crna Gora od 2010. godine ima status posmatrača.

Od 2015. godine potpisana su 4 memoranduma o partnerstvu između Crne Gore i Međunarodne organizacije za frankofoniju na određeni period. Posljednji memorandum je potpisan 9. juna 2023. godine za period 2023-2026. godinu. Na osnovu ovog memoranduma Ministarstvo vanjskih poslova, u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za Frankofoniju i Francuskim institutom Crne Gore, organizuje kurseve francuskog jezika. Zahvaljujući ovom programu, državni službenici i funkcioneri imaju mogućnost da prate kurseve različitih ponuđenih nivoa. Na kraju ciklusa kurseva, kandidati imaju priliku da polažu ispit za sticanje diplome stručnog francuskog jezika iz oblasti međunarodnih odnosa. Pored jezičkih obuka, organizuju se tehnički seminari i polaganje stručnog ispita o poznavanju terminologije na francuskom jeziku iz oblasti diplomatije i međunarodnih odnosa.

Crna Gora učešćem na ovakvim skupovima visokog nivoa izražava punu posvećenost ispunjavanju kriterijuma za pristupanje Međunarodnoj organizaciji za Frankofoniju, a posebno tokom njenih posmatračkih misija, od kojih je posljednja bila od 22. do 24. septembra 2025. godine. Predstavljen je zakonodavni okvir, ciljevi, smjernice, ali i izazovi u daljem djelovanju. Strategija reforme obrazovanja Crne Gore za period 2025–2035. naglašava važnost učenja stranih jezika i dvojezičnog obrazovanja kao ključnih za razvoj komunikacionih sposobnosti i međukulturnog razumijevanja u savremenom globalnom okruženju.

Šesta Svjetska nedjelja naučne frankofonije odvija se pod opštom temom „Frankofona naučna diplomatija suočena sa globalnim geopolitičkim izazovima”. Održavanje ovog skupa u trenutku izraženih geopolitičkih previranja i restrukturiranja međunarodnih odnosa pruža priliku za pozicioniranje Crne Gore kao konstruktivnog partnera u globalnom dijalogu o diplomatiji znanja, otvorenim naukama i međunarodnoj akademskoj saradnji. Učešće crnogorske delegacije dodatno potvrđuje posvećenost Crne Gore jačanju odnosa sa Međunarodnom organizacijom za frankofoniju i njenim specijalizovanim tijelima, promovišući vrijednosti višejezičnosti, naučnog integriteta i kulturne raznolikosti.

Događaj obuhvata četiri komplementarna segmenta, pri čemu je težište angažmana crnogorske delegacije usmjereno na Ministarsku konferenciju, ali i na prateće naučne, omladinske i strateške radionice.

Centralni segment cjelokupnog skupa je 6. Ministarska konferencija ministara zaduženih za visoko obrazovanje i nauku, koja je zakazana za četvrtak, 15. oktobar 2026. godine. Konferencija je koncipirana kao zatvoreni sastanak članova vlada, što ministrima pruža visoko povjerljiv i otvoren prostor za razmjenu mišljenja, usaglašavanje državnih politika i definisanje zajedničkih strateških odgovora na pritiske kojima su izloženi sistemi visokog obrazovanja u svijetu.

Rad zatvorene ministarske sjednice fokalizovan je na tri ključne tematske cjeline od suštinskog značaja za međunarodnu naučnu saradnju:

1. Operacionalizacija Manifesta za frankofonu naučnu diplomatiju. Usvojen na Ministarskoj konferenciji u Kairu 2022. godine i zvanično predstavljen na 18. Samitu Frankofonije u Džerbi, Manifest zahtijeva kontinuirano praćenje i evaluaciju sprovođenja konkretnih projekata. Na ministarskoj konferenciji u Agadiru razmatraće se napredak u implementaciji međunarodne akademske mobilnosti kroz program PIMEF (Programme International de Mobilité Étudiante Francophone), kao i nova strategija Univerzitetske agencije frankofonije za promociju i povećanje vidljivosti naučnih publikacija na francuskom jeziku.
2. Zajedničko promišljanje o dugoročnoj održivosti Univerzitetske agencije frankofonije. U uslovima restrukturiranja javnih finansija i promjena u međunarodnom donatorskom sektoru, ministri će razmatrati modele finansiranja i institucionalnog prilagođavanja kako bi se osigurala stabilnost i dugoročna održivost mreže Agencije, koja već 65 godina predstavlja okosnicu naučne saradnje.
3. Usvajanje Deklaracije iz Agadira. Vrhunac ministarskog zasijedanja biće usvajanje i svečano potpisivanje Deklaracije iz Agadira pod nazivom „Naučna frankofona diplomatija u službi mira”. Deklaracija afirmiše frankofonu naučnu diplomatiju kao „treći put” između agresivne naučne kompetitivnosti i suverenističkog zatvaranja. Dokument se eksplicitno fokusira na borbu protiv naučnih dezinformacija, zaštitu akademskih sloboda, očuvanje naučnog integriteta, promisanje otvorene nauke i obezbjeđivanje pravednog pristupa znanjima. Poseban značaj ove deklaracije ogleda se u činjenici da će njeni zaključci i preporuke biti direktno proslijeđeni šefovima država i vlada na 20. Samitu Frankofonije u Pnom Penh, Kambodža, čime se obrazovni i naučni resursi direktno stavljaju u funkciju očuvanja globalnog mira i stabilnosti.

Pored učešća na zatvorenom ministarskom sastanku, ministarka prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović imaće mogućnost učešća na tri glavne javne protokolarne sesije skupa: Zvaničnom otvaranju Svjetske nedjelje, Inauguralnoj konferenciji posvećenoj finansiranju Frankofonije i Svečanom zatvaranju skupa.

Preostala tri segmenta Svjetske nedjelje naučne frankofonije su: Konferencija naučne frankofonije kroz 6 tematskih radionica (mreže kao poluge diplomatije, zdravstvena diplomatija, jezička raznolikost, vidljivost znanja i AI, civilno društvo, diplomatija za mir); Kongres frankofone studentske omladine posvećen ulozi mladih u borbi protiv dezinformacija; te posebne tematske radionice o finansiranju Frankofonije, kulturnim i kreativnim industrijama i regionalnoj saradnji.

Predstojeći događaj predstavlja izuzetnu priliku da se predstavi sistem visokog obrazovanja, nauke i istraživanja Crne Gore, uz glavne politike, strategije, ciljeve i aktivnosti koje se sprovode, sa posebnim fokusom na aktivnosti ustanova u kojima se izučava francuski jezik, kao i aktivnosti drugih organizacija koje se bave ovom temom (Francuski institut i Udruženje nastavnika francuskog jezika).

III Razlozi za učešće

Svjetska nedjelja naučne frankofonije predstavlja centralni godišnji forum koji okuplja ključne aktere obrazovnog i naučnog ekosistema iz cijelog svijeta. Naučna frankofonija nastoji da razvije i promoviše sve nauke na francuskom jeziku. Okuplja sve ključne predstavnike sektora obrazovanja, nauke, istraživanja i stručnog usavršavanja u francuskom govornom području. Ovo posebno uključuje donosiocje političkih odluka, istraživače, stručnjake, lidere univerziteta i institucija članica Univerzitetske agencije frankofonije, kao i studente.

Cilj događaja je promovisanje razmjene između svih ovih aktera u okviru pratećih i tematskih sastanaka. Učešće crnogorske delegacije na ovom visokom nivou omogućava direktno predstavljanje reformskih rezultata, strategija i prioriteta Vlade Crne Gore u oblasti visokog obrazovanja i nauke, čime se jača međunarodna prepoznatljivost crnogorskih naučnoistraživačkih ustanova i podstiče diplomatija znanja. Članovi delegacije će imati priliku da se upoznaju sa sprovođenjem zajedničkih aktivnosti više ili manje razvijenih zemalja frankofonog svijeta, u cilju jačanja političkih i naučnih mreža i unapređenja frankofone naučne zajednice. S tim u vezi, upoznaće se sa mnogim temama koje mogu biti od pomoći za uspostavljanje intenzivnije saradnje Univerziteta Crne Gore sa ostalim zemljama članicama Univerzitetske agencije frankofonije i njihovim institucijama radi učešća u konkretnim projektima, događajima, konferencijama, takmičenjima, kao i inovativnim inicijativama.

Prisustvo na skupu u Agadiru pruža izuzetnu priliku za uspostavljanje i produbljivanje bilateralne i multilateralne saradnje sa resornim ministarstvima, univerzitetskim rektoratima i istraživačkim centrima iz preko stotinu zemalja članica Univerzitetske agencije frankofonije i Međunarodne organizacije za frankofoniju. Kroz ove kontakte stvaraju se preduslovi za ravnopravno učešće Univerziteta Crne Gore i drugih ustanova u međunarodnim konzorcijumima, zajedničkim istraživačkim projektima, kao i programima akademije i studentske mobilnosti, čime se direktno podstiče internacionalizacija visokog obrazovanja u Crnoj Gori.

Jedan od ključnih razloga za učešće ogleda se i u potrebi usklađivanja crnogorskih obrazovnih i naučnih politika sa savremenim globalnim trendovima. Diskusije posvećene primjeni vještačke inteligencije u nauci, povećanju vidljivosti naučnih publikacija, borbi protiv dezinformacija i jačanju otvorene nauke pružiće dragocjena iskustva koja se direktno mogu primijeniti u unapređenju nacionalnog naučnoistraživačkog okvira i digitalne transformacije obrazovanja.

Konačno, učešće na Svjetskoj nedjelji naučne frankofonije predstavlja dodatni impuls kontinuiranoj i uspješnoj saradnji Crne Gore sa Međunarodnom organizacijom za frankofoniju. Ova saradnja se na nacionalnom nivou manifestuje kroz podršku izučavanju francuskog jezika na Univerzitetu Crne Gore, blisku partnerku saradnju sa Francuskim institutom u Crnoj Gori i Udruženjem nastavnika francuskog jezika, kao i kroz učešće crnogorske omladine i naučnika u regionalnim i globalnim projektima pod okriljem Međunarodne organizacije za frankofoniju i Univerzitetske agencije frankofonije.

IV Sastav delegacije

Delegaciju Vlade Crne Gore čine:

1. Prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija,
2. Dragana Četković, generalna direktorica Direktorata za visoko obrazovanje i studentski standard,
3. Marica Melović, generalna direktorica Direktorata za naučnoistraživačku djelatnost.

V Troškovi puta i boravka

Sredstva za troškove puta za sve članove delegacije kao i sredstva za troškove smještaja za jednog člana delegacije obezbijediće Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, dok će sredstva za troškove smještaja za dva člana delegacije obezbijediti organizator događaja.